δρόμο τους καὶ σὰν τοὺς ἔπιασε ἡ βροχὴ μπήκανε στὸ καλύβι. Τέτοιους δαιμένους δὲν τοὺς εἶχε ὁ τόπος μας. Οἱ δικοί μας τὸ πολὺ μᾶς ἔκλεβαν κανὲ γίδι.

Μανταλώνω τὴν πόρτα καὶ γυρίζω καὶ τοὺς βλέπω μὲ μιὰ ματιὰ σὰ νὰ τοὺς λέω, δὲν ἔχετε τώρα νὰ φοβηθῆτε. Αὐτοὶ παίρνουν τότες καρδιὰ κι ἀρχίζουνε στὰ γερὰ τὸ ξεφάντωμα. Τοὺς ἔφερα καὶ κρασί. Ἡ πλόσκα μας δὲν εἶταν ἄδεια ποτές. Πρὶ νὰ τὸ φέρω ὅμως, πρόλαβα κ' ἔχυσα μέσα καὶ λίγο σπίρτο. Τὸ κρασὶ ἔπρεπε νὰ δουλέψῃ γλήγορα, πρὶ νἄρθῃ ὁ γέρος, κι ἄλλον τρόπο δὲν εἶχε. Τὰκ τὰκ ἔκανε ἡ καρδιά μου νὰ μὴν ἔρθῃ καὶ χτυπήσῃ πρὶ νὰ μεθήσουνε. Δὲν ἀργήσανε νὰ τὰ χάσουν. Ὁ ἕνας ἔσκυψε τὸ κεφάλι του μπρὸς, ὁ ἄλλος τὄρριξε πίσω καὶ κοίταζε τὸ ταβάνι μουρμουρίζοντας μισὰ λόγια. Ἀνοίγω τὴν πόρτα. Ἀκούγω περπατηξιές. Καιρὸ δὲν εἶχα νὰ χάνω. Παίρνω τὸ ξινάρι, δίνω μιὰ τοῦ ἑνοῦ στὸ σβέρκο, μιὰ τ' ἀλλουνοῦ στὸ λαιμό. Σαλέψανε λιγάκι, γαργαρίξανε, μούγκριξαν καὶ γύρανε κάτω. Ὁ ἕνας πίστομα κι ὁ ἄλλος ἀνάσκελα. Καθόλου δὲν τρόμαξκ. Τὴν ἔκαμα τὴ δουλειὰ σὰ νὰ εἴμουνα χασάπης. Πέτρα εἶταν ἡ καρδιά μου. Στέκουμουν καὶ τοὺς ἔβλεπα μ' ἕνα ραχάτι σὰ νὰ μ' ἔκαμαν ἀπὸ χήρα βασίλισσα. Ἀπάνω σὲ κείνη τὴ στιγμὴ, νά κι ὁ θειός μου ὁ Νικολῆς στὸ κατώφλι, μὲ βρεμένο σακκούλι στὸν ὦμο του. Στάθηκε ξερὸς, σὰ νἄβλεπε ὄνειρο. Σὰ γύρισα καὶ τὸν εἶδα, ἔγινα πάλι ἀπὸ ἄντρας γυναίκα καὶ μὲ πῆραν τα δάκρια. Πῆγε να τρελλαθῆ ὁ δόλιος σὰν τοῦ τὰ εἶπα.

— Τί κάθεσαι τώρα, μοῦ λέει. Νὰ φύγουμε, εἰδεμὴ χαθήκαμε.

— Ποῦ νὰ φύγουμε ; τοῦ κάνω. Ποῦ νἀφήσουμε τὸ Γιωργάκη μου !

Βγήκαμε καὶ τονε φέραμε μέσα. Ἄχ, καὶ πῶς νὰ τὸ ξεχάσω τὸ πικρό του χαμόγελο ! Πρέπει νἄμειν' ἔτσι τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ἔπεσα ἀπάνω του καὶ τὸν πασπάτευα νὰ δῶ ἂ ζοῦσε ἀκόμα.

Ποῦ νὰ τὴν ἱστορήσω τὴν ἀνιστόρητη ἐκείνη τὴ νύχτα, παιδί μου ! Ἀποφασίσαμε νὰ μείνουμε καὶ νὰ μὴ φύγουμε. Βγαίνουμε ὄξω καὶ κατεβαίνουμε στὴν πιὸ μακρινὴ τὴ γωνιὰ τοῦ μικροῦ χωραφιοῦ μας, κοντὰ σὲ μιὰ μεγάλη συκαμινιά. Σκοτάδι, πίσσα. Τύχη μας ποῦ δὲν εἶχε οὔτε φεγγάρι. Ὧρες κι ὧρες ἔσκαβε ὁ γέρος καὶ ξεφτυάριζα ἐγὼ χῶμα. Κ' ἕνας φόβος ! Φύλλο ἔπεφτε καὶ τρομάζαμε. Σὰν ἔγινε ὁ λάκκος βαθὺς ὡς τὴ μέση μου, γυρίσαμε στὸ καλύβι. Τοὺς σηκώσαμε κατὰ πῶς εἴτανε, μὲ τἄρματά τους, μ' ὅλα τους. Ἄλλη μισὴ ὥρα, καὶ τὰ δυὸ ἐκεῖνα σκοτωμένα θεριὰ εἴτανε χωμένα, καὶ τὸ νιόσκαφτο χῶμα σκεπασμένο μὲ κληματόβεργες καὶ μὲ στοιβιές.

Καὶ τώρα δὲν εἴχαμε στὸ καλύβι παρὰ τὸ λείψανο τοῦ Γιωργάκη μου. Τοῦ πλύναμε τὰ στήθια, ρίξαμε στὴ φωτιὰ τὰ ματωμένα του ροῦχα, τονε σαβανώσαμε, ὅλα τὰ κάμαμε.

Γλυκοχάραζε σὰν ἀρχίσαμε νὰ ξεπλύνουμε, ὁ γέρος τὶς ματωμένες τὶς πλᾶκες ὄξω, κ' ἐγὼ τὰ ματωμένα τὰ σανίδια μὲς τὸ καλύβι. Καὶ σὰν ἔβγαιν' ὁ ἥλιος ἀπάνω στὰ κατάβρεχτα βουνὰ καὶ γελοῦσε πάλι ὁ κόσμος, ἐμεῖς καθίζαμε πρώτη φορὰ ὕστερ' ἀπὸ τόσες κατάμαυρες ὧρες, ἀγρυπνισμένοι, ἀποσταμένοι, τρομασμένοι καὶ μὲ καρδιὲς ραγισμένες.

Τί νὰ σοῦ τὰ λέω τἄλλα, παιδί μου ! Ὅπου νὰ εἶναι, ἔρχεται κι ὁ ἀφεντικός. Κανένας δὲν τὰ πῆρε χαμπάρι τὰ ποῦ γενήκανε. Ἀστροπελέκι ἔπεσε καὶ τονε σκότωσε τὸ Γιωργῆ μου. Τονε θάψαμε τ' ἀπομεσήμερο. Σὰ γύρισα σπίτι, δὲν μποροῦσα πιὰ νὰ μείνω μέσα τὴ νύχτα. Ὅλα τὰ φαντάσματα τἄβλεπα γύρω μου. Ἤθελα νὰ πάρω τὰ μάτια μου καὶ νὰ φύγω. Μὲ φοβήθηκε τότες ὁ γέρος, ἔρριξε στὸν ὦμο του τὸ δισσάκι, καὶ μὲ πῆρε μαζί του. Ὅλη τὴ νύχτα περπατούσαμε. Μἔφερε ἴσια ἐδῶ. Τὸν ἤξερε τὸν ἀφεντικό. Ὁ γέρος γύρισε πίσω. Αὐτὸς δὲν πολυφοβότανε τὰ φαντάσματα, κ' ἔμεινε στὸ καλύβι ὡς πρόπερσι, ποῦ συχωρέθηκε. Ἐγὼ μήτε ξαναπῆγα, μήτε ξαναπηγαίνω πιὰ τώρα Ἐδῶ θὰ πεθάνω, κοντά σας. Μὴν κλαῖς, παιδί μου, καὶ μὴν τρομάζῃς. Ἐγὼ ἡ καταραμένη φταίγω ποῦ τὸ τρόμαξα τὸ πουλάκι μου».

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ

ΤΟΜΟΣ Ε'

ΜΕΡΟΣ ΔΕΦΤΕΡΟ

καὶ πουλιοῦνται στὸ Βιβλιοπωλεῖο «Ἑστίας» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος — Μιὰ κριτική — Ἕνωση θὰ πῇ δύναμη — Τρομοκρατία - Μάθηση καὶ λεφτεριά — Ὁ «Συγγραφεύς» - Ἐπίλογος — Ἑκατὸν πενήντα — Διαγωνισμὸς γιὰ τὴ γλώσσα 1904 Ἡ γραμματικὴ τοῦ Ροντάκη — Λεφτεριὰ καὶ μάθηση - Τὸ ῥητὸ τοῦ Νεεμία — Ἕνα γράμμα — Οἱ παράδες — Διαβάζοντας τὰ Πάτρια· Σκεψοῦλες — Ἡ κλωστίτσα — Ἕνα νόστιμο ἐπιχείρημα — Ξενισμός — Ταχυδρόμος, ταχυδρομεῖο, πόστα — Ἕνας ἕνας — Τί λέγεται γλώσσα — Ἀνοιχτὸ γράμμα Τὰ βιβλία μας καὶ τὰ περιοδικά μας — Ὁ Ἄντρας καὶ ἡ γυναίκα — Ὁ κ. H. Krüger — Τὸ φεγγάρι — Ἡ χημία τοῦ λαοῦ — Μαρία Ἑλένη — Καλοσύνη καὶ Διάβασμα — Λίγα λόγια — Ὁ Μεσσαζέρης Τριάντα χιλιάδες φράγκα χρυσά — Πρωτο χρονιάτικο — Ἀγάπη — Πέρα πέρα — Ὁ Νουμᾶς — Γράμμα στὴ Μυριέλλα.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 12 1]2

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (3 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμᾶ πουλιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδερόδρομου Ὁμόνοια), στὸ κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας« Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ Θεσσαλικὸ ζήτημα — Ἡ καταγγελία τοῦ κ. Κορύλλου — Κλασσικομανεῖς ἀγράμματοι — Ὁ Μιστριώτης...μαλλιαρός — Τὸ Ἐργατικὸ κέντρο.

ΕΧΟΥΝΕ καὶ δὲν ἔχουνε δίκιο οἱ χωρικοὶ τῆς Θεσσαλίας ποὺ σηκώσανε πανάσταση καὶ ζητάνε νὰ ξεσκλαβωθοῦν ἀπὸ τὰ θεριά, ποὺ λέγουνται κεῖ πάνου, στοὺς Θεσσαλικοὺς κάμπους, ἀ φ ε ν τ ά δ ε ς. Ὅποιος μελέτησε βαθιὰ τὸ Θεσσαλικὸ ἀγροτικὸ ζήτημα, ἢ ὅποιος ἔζησε καὶ λίγο καιρὸ στοὺς Θεσσαλικοὺς κάμπους, ξέρει τί πάει νὰ πεῖ «ἀφέντης» καὶ τί πάει νὰ πεῖ «καλλιεργητὴς» κ' ἔτσι δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δικαιώσει τὰ δυστυχισμένα αὐτὰ ὄντα ποὺ λέγουνται κοροδεφτικὰ «ἀθρῶποι» καὶ ποὺ ζητάνε σήμερα νὰ γίνουνε κι ἀληθινὰ τέτοι.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριὰ πῶς θέλετε νὰ λυθεῖ ἕνα τέτιο ζήτημα σὲ λίγες μέρες καὶ μὲ δίχως παράδες ; Κι ἀφοῦ δὲν ἔχει παράδες ἡ Κυβέρνηση, μπορεῖ νὰν τ'ἀρπάξει τὰ τσιφλίκια καὶ νὰν τὰ πουλήσει μὲ πίστωση ἢ νὰν τὰ χαρίσει στοὺς καλλιεργητές ;

Τὸ ζήτημα αὐτὸ πρέπει νὰ μελετηθεῖ γερὰ καὶ γλήγορα καὶ πρέπει νὰ ψηφιστοῦνε νόμοι τέτοιοι ποὺ νὰ κανονίζουν ἀ θ ρ ω π ι ν ὰ τὴ θέση ἰδιοχτήτη καὶ καλλιεργητῆ, γιατὶ εἶναι αἴσχος σ' ἕνα Κράτος ποὺ λέγεται λ ε ύ τ ε ρ ο νὰ ὑπάρχουνε

Μιὰ κλωστὴ τὰ δένει· ἐγώ.
Μοναχὰ ἡ πλανεῦτρα ἡ Μάγια
Κυνηγᾷ με καὶ γοητεύει με·
Μάχομαι, καὶ τὴ νικῶ !

Δὲ ρωτῶ ἂν σαλέβει κανένα αἴστημα στὰ παραπάνω ποιήματα, γιατὶ αὐτὸ εἶναι ὄξω ἀπ' τὸ σκοπό τους. Θέλω νὰ ρωτήσω μόνο ἂν εἶναι σοβαρὴ προσπάθεια φιλοσοφίας σὲ στίχους κι ἂν ἔχουν τὴν ποιητικὴ ἔκφραση, τὴν καλλιτεχνικὴ ὁμορφιά. Θὰ μποροῦσα νὰ γεμίσω στήλες καὶ σελίδες τοῦ «Νουμᾶ», ἂν ἤθελα νὰ δείξω πλατύτερα τὸν τρόπο τῆς ποιητικῆς φιλοσοφίας τοῦ ποιητὴ τῆς «Ἀσάλευτης ζωῆς». Κι ὁ κριτικὸς Παλαμᾶς μὴ νομίσει πῶς μπορεῖ νὰ μ' ἐξοφλήσει φέρνοντας τὸ παράδειγμα ἑνὸς Λκόρ, ἑνὸς Πρυντόμ, ἢ δὲν ξέρω τίνος ἄλλου. Δὲ θὰ διστάζω νὰ τοῦ πῶ ἀπὸ πρὶν πῶς ἂν κ' ἡ ἔμμετρη φιλοσοφία κ' ἐκεινῶν κι ὅποιου ἄλλου ποιητὴ ἔχει παρόμιο βάθος κ' ὕφος κι ἂν ὁ ἐκφραστικός τους τρόπος εἶναι ὁ ἴδιος, τότε τὰ ποιήματά τους δὲν ἔχουν ἀξία περσότερη ἀπότι ἔχουν τὰ παραπάνω. Τὸ ἴδιο κανένας κίντυνος καταταγμοῦ μου στοὺς ἀνίδεους καὶ στοὺς κοντόθωρους δὲ θὰ μὲ τρομάξει νὰ μὴν πῶ πῶς στὴ φιλοσοφικὴ προσπάθεια τῆς ποίησης τῆς «Ἀσάλευτης ζωῆς» περσότερο αἰστανόμαστε τὴν ἀγωνία τοῦ ποιητὴ νὰ φτάσει στὴ φιλοσοφικὴ ἰδέα παρότι μπορούμε νὰ ἐχτιμήσομε τὴ φιλοσοφική του μπόρεση.

Τῶν ὅλων τὰ προβλήματα, νυχτόπλεχτα γαϊτάνια,
Στὴν ξαστεριά, στὸ ξέφωτο, καὶ κάτου ἀπ' τὰ πλατάνια
Νὰ τὰ ξεπλέξω ἀφῆστε με, καὶ νὰ τὰ ψάξω πέρα
Στὴν πράσινη ἀκροποταμιὰ μὲ τὸν καθάριο ἀέρα.
Εἶμ' Ἀθηναῖος· τὰ κάστρα σου, τὰ σκοτεινὰ βιβλία,
Τἄκλεισα· ἁπλώσου, φέρνω σὲ στὸ φῶς, Φιλοσοφία!
Πές μου ξανὰ ψιθυριστὰ σὰ φύλλο καὶ σὰν κῦμα
Τοῦ γόη τοῦ δαίμονα Ἔρωτα τὸν ἔπαινο, Διοτίμα !

Ὅμορφο σὲ μορφὴ κ' ἰδέα μέσα σὲ ἀρκετὰ πολὺ ὄμορφα ποιήματα ἀπὸ τὶς «Ἑκατὸ φωνές». Ποιός θὰ θελήσει νἀποκλείσει ἀπὸ τὴν ποίηση νὰ μᾶς ἐκφράσει κοντὰ σ' ἄλλες ἔγνιες καὶ πάθη τῆς ζωῆς καὶ τὸ ζάλισμα τοῦ νοῦ ἀπὸ τὰ προβλήματα τῶν ὅλων ; Καὶ ποιός θἄχε ἀντιλογία ἂν ὁ ποιητὴς τῆς «Ἀσάλευτης ζωῆς» μποροῦσε νὰ μᾶς «φέρει στὸ φῶς τὴ Φιλοσοφία», ἔστω ἀκόμα καὶ σὲ κατώτερο βαθμὸ ἀπότι τὸ κάνει ἡ Διοτίμα μὲ τὸν ἔπαινο τοῦ Ἔρωτα στὸ «Συμπόσιο» τοῦ Πλάτωνα, ἂν δὲ γελιέμαι. Μὰ καταφέρνει νὰ μᾶς φέρει στὸ φῶς τῶν στίχων του σχεδὸν τίποτε περσότερο ἀπὸ φιλοσοφικοϊδεολογικὴ ὀνοματολογία ; Καταφέρνει νὰ ζωντανέψει σὲ κάπως λαχταριστὴ ὁμορφιὰ τὴ λαχτάρα ποὺ ἔχει γιὰ τὴ Μούσα Ἰδέα ; Ἂς τὸν ἀφίσομε νἀπολογηθεῖ καὶ πάλι ὁ ἴδιος :

Ἡ ἀγάπη, καὶ ὅλο κρίνα φέρνω σου,
Ἡ σκέψη, φέρνω σου τἀχτιδωτὸ στεφάνι,
Ὁ πόνος εἶμαι, τὰ καρφιὰ σοῦ φέρνω,
Εἶμαι ἡ θυσία, φέρνω τὸ σταυρό· σοῦ φτάνει ;
Στολίσου μὲ τὰ κρίνα, ὦ Μοῦσα ὑπέρκαλη,
Καὶ τὸ στεφάνι φόρεσε τἀχτιδωτό,
Καὶ βάλε τὰ καρφιὰ σ' ἐμένα,
Κ' ἐμένα σταύρωσέ με. Δὲν πεθαίνω ἐγώ.

—

Τὸ πέρασμα, τὸ πέρασμα, τὸ πέρασμά σου !
Δὲν ἔχει χτές, μήτε αὔριο τὸ πέρασμά σου,
Πάντα ἔχει σήμερα καὶ πάντα ἐμπρός μου στέκει.
Καὶ πάντα ὑφαίνει ὁράματα καὶ πάντα θάμπη πλέκει.